

Res Gestae Divi Augusti

1 [1] Annos undeviginti natus exercitum privato consilio et privata
2 impensa comparavi, per quem rem publicam a dominatione factionis
3 oppressam in libertatem vindicavi. [Ob quae] senatus decretis honorificis in
4 ordinem suum me adlegit, C. Pansa et A. Hirtio consulibus, consularem
5 locum sententiae dicendae tribuens, et imperium mihi dedit. Res publica ne
6 quid detrimenti caperet, me propraetore simul cum consulibus providere
7 iussit. Populus autem eodem anno me consulem, cum cos. uterque bello
8 cecidisset, et triumvirum rei publicae constituendae creavit.

9 [2] Qui parentem meum trucidaverunt, eos in exilium expuli iudiciis
10 legitimis ultus eorum facinus, et postea bellum inferentis rei publicae vici bis
11 acie.

12 [7] Triumvirum rei publicae constituendae fui per continuos annos
13 decem. Princeps senatus fui usque ad eum diem quo scripseram haec per
14 annos quadraginta. Pontifex maximus, augur, XV virum sacris faciundis, VII
15 virum epulorum, frater arvalis, sodalis Titius, fetialis fui.

16 [13] Ianum Quirinum, quem claussum esse maiores nostri voluerunt
17 cum per totum imperium populi Romam terra marique esset parta victoriis
18 pax, cum priusquam nascerer, a condita urbe bis omnino clausum fuisse
19 prodatur memoriae, ter me principe senatus claudendum esse censuit.

20 [26] Omnium provinciarum populi Romani quibus finitimae fuerunt
21 gentes quae non parerent imperio nostro fines auxi. Gallias et Hispanias
22 provincias, item Germaniam, qua includit Oceanus a Gadibus ad ostium
23 Albis fluminis pacavi. Alpes a regione ea quae proxima est Hadriano mari ad
24 Tuscum pacificavi nulli genti bello per iniuriam inlato. Classis mea per
25 Oceanum ab ostio Rheni ad solis orientis regionem usque ad fines
26 Cimbrorum navigavit, quo neque terra neque mari quisquam Romanus ante

27 id tempus adit. Cimbrique et Charydes et Semnones et eiusdem tractus alii
28 Germanorum populi per legatos amicitiam meam et populi Romam
29 petierunt. Meo iussu et auspicio ducti sunt duo exercitus eodem fere tempore
30 in Aethiopiam et in Arabiam quae appellatur Eudaemon, magnaeque
31 hostium gentis utriusque copiae caesae sunt in acie et complura oppida
32 capta. In Aethiopiam usque ad oppidum Nabata perventum est, cui proxima
33 est Meroe; in Arabiam usque in fines Sabaeorum processit exercitus ad
34 oppidum Mariba.

35 [31] Ad me ex India regum legationes saepe missae sunt non visae
36 ante id tempus apud quemquam Romanorum ducem. Nostram amicitiam
37 appetiverunt per legatos Bastarnae Scythaeque et Sarmatarum qui sunt citra
38 flumen Tanaim et ultra reges, Albanorumque rex et Hiberorum et Medorum.

39 [34] In consulatu sexto et septimo, postquam bella civilia
40 extinxeram, per consensum universorum potitus rerum omnium, rem
41 publicam ex mea potestate in senatus populique Romani arbitrium transtuli.
42 Quo pro merito meo senatus consulto Augustus appellatus sum et laureis
43 postes aedium mearum vestiti publice coronaque civica super ianuam meam
44 fixa est et clupeus aureus in curia Iulia positus, quem mihi senatum
45 populumque Romanum dare virtutis clementiaeque et iustitiae et pietatis
46 caussa testatum est per eius clupeii inscriptionem. Post id tempus auctoritate
47 omnibus praestiti, potestatis autem nihilo amplius habui quam ceteri qui
48 mihi quoque in magistratu conlegae fuerunt.

49 [35] Tertium decimum consulatum cum gerebam, senatus et equester
50 ordo populusque Romanus universus appellavit me patrem patriae, idque in
51 vestibulo aedium mearum inscribendum et in curia Iulia et in foro Aug. sub
52 quadrigis quae mihi ex s.c. positae sunt censuit. Cum scripsi haec annum
53 agebam septuagensimum sextum.